

Viðmerking:

Tað stóra takið

Orðaskiftið í seinastuni um framtíðarstöðu Føroya hevur havt lyndi til at fara aftur í gamlar skotgravir. Eisini siggjast aftur persónlig álop og politiskir pástandir, ið verða útløgd sum búskaparlig serfrøði og sannleikar um framtíðina.

Um undirritaði eigur sín part av ábyrgdini, skal eg gjarna taka hana uppá meg. Öngin orsök skuldi verið til gamalt stríð, tí við Hvítubók er komið eitt sakligt grundarlag á borðið, sum gevur okkum framúr møguleikar at seta orð á óseimjurnar, uttan at duka hvønn annan í høvdið.

Framtíðarstöðan ikki partapolitikkur

Tann størsti trupulleikin er helst, at dottið verið aftur í gamlan partapolitikk, tá avgerð skal takast um framtíðarstöðuna. Um tað bert snýr seg um at verja sína egnu borg, er sera trúnað at koma viðari. Tá snýr alt seg um at markera seg, uttan kanska at vilja nakað annað, enn júst hetta.

Soleiðis verður roynt at kroysta hvønn annan inn í lagnar básar fyrri at verja sitt gamla territorium. Vit hava sæð tað so ofta, tá fullveldisætlanin verður viðgjord: Júmen, Tjóðveldisflokkurin sleppur at leika í samgonguni, og hann vil kubbja og kvetta í morgin. Hann vil

offra vælferðina. Hann vil eksperimentera og leypa av vippuni uttan at vita um vatn er í hylinum. Men hetta er bara ikki so. Tvørturímóti.

Sáttmálin um samstarv
Átlan samgongunnar byggir á eina semju millum 4 flokkar á tingi um at fáa greitt ríkisráttarlígu stöð-una soleiðis:

- At fáa gjørt ein sáttmála millum tveir javntsett- ar, suverénar partar. Hetta er tað, sum liggur í orðinum fullveldi.

- Sum longu varð ásett í samgonguskjalið og í viðmerkingum til tingssamtyktina frá 2. oktober í fjór, so er fyrimyndin tann danskt-íslendski samveldis-sáttmálin frá 1918. Onkur hevur eisini nevnt hetta eina samríkjalóg — t.v.s. ein sáttmáli millum tvey sjálvstøðug ríki.

- Sáttmálin skal áseta framtíðarsamstarv um kongshús, gjaldoyra, útbúgving, uttanríkisráð og ríkisborgararættindi hvør hjá øðrum.

- Sáttmálin skal eisini áseta eina fíggarliga og búskaparliga uppgærd millum partarnar, soleiðis at ríkisveitingin verður minkað burtur í eini varligari til-laging

- Sáttmálin skal góðkennast av bæði lögtingi og

fólkatingi og skal endaliga góðkennast á fólkakrøvum í Føroyum.

Semja um málini

Allir flokkar hava givið seg fyrri at finna hesa semju og hon er higartil fylgd út í æsir. Flokkarnir eru samdir um, at vit skulu taka fulla ábyrgd av landinum og byggja upp ein sjálvbjargen- an búskap uttan ríkisveitingar. Hetta krav mugu vit seta okkum fyrri at mennast í einum heimi sum krevur meiri og meiri samstarv á øllum økjum. Vit vita, at tað verður eitt stórt tak, at skapa einar fult sjálvstøðugar Føroyar og ein sjálvbjargen- an føroyskan búskap. Vit hava við Hvítubók fingið amboðini í hondina til at seta okkum fyrri at lúka hesi krøv.

Ríkisveitingar ótryggjar

Um vit ikki gera tað sjálvi nú, so koma onnur at seta treytirnar. Ríkisveitingin er ongin trygg inntøka, sum vit kunnu byggja búskapin á. Tí kann tað tykja seg lóg, at minkingin í ríkisveitingu- num verður brúkt sum grundgeving fyrri at ganga ímóti áttlanini um fullveldi. At tosað verður um lækkað livistjóð. Heldur átti spurningurin at verði:

- Ynskja vit at tryggja eina gongd, har vit sjálvi hava ræðið á samfelagsbúskapinum, ella ætla

Síl dýrari enn laksur í Japan

Í lötuni selja norskir alarar óavmarkað av sílum til Japan. Japanski marknaðurin hungurar eftir sílum, og teir gjalda meir fyrri síl enn fyrri laksin í lötuni.

Jógván Hugo Gardar, Oslo

Teir fyrstu átta mánaðarnar í ár (januar-august) útluttu norðmenn 26.000 tons av sílum, og av hesum fóru 22.000 tons til tann japanska marknaðin. ES-löndini hava bert keypt 2.000 tons. Annars flyta norðmenn út laks til lond í Asia, millum annað Taiwan og Suður-Korea. Tað er Eksportvalget for fisk sum heldur eygum við norska útlutninginum. Hetta sama tíðarskeiðið útluttu norskir alarar 237.000 tons av laks. Av hesum fóru tveir av trimum laksum til ES.

Norðmenn lata væl at prisinum á sílum. Miðalprisurin liggur fyra krónur oman fyrri prisini tvey fingur í 1998, og vanligt er at prisurin er betri seinni um heysti og veturin. Í august var kiloprisurin fyrri fryst síl 38,66 norskar krónur, meðan miðalprisurin fyrri 1999 er 34 norskar krónur pr. kilo. Miðalprisurin á frystum laksi til japanska marknaðin higartil í ár er 32,24 norskar krónur pr. kilo.

Sílaaling ótrygg

Eksportvalget for fisk upplýsir at teir gott kundu selt meir av sílum, men at norskir alarar hava ikki framleitt meir síl enn tað sum nú er selt. Orsøkin er at prisurin var ótryggur í 1998, og alararnir tordu ikki at seta út meir síl. Norska sílaframleiðslan var í 1997 uppá 23.500

tons. Í 1998 óktu tey framleiðsluna til 47.000 tons. Framleiðslan fyrri 1999 verður á leið tann sama sum í 1998, kanska eitt sindur hægr.

Japan hevur í mong ár verið ein stórur sílamarknaður fyrri norskar alarar. Men solan av sílum hongur saman við sockey-veiduni uttanfyri Alaska. Hetta er ein villur laksur japanski marknaður keypir nógv av. Tá sockey-veidan er vána- lig, so økir norski útlutningurin av sílum. Seinastu tíðina hevur sockey-veidan uttanfyri Alaska verið góð, so nú sita norðmenn og bíta nemi. Övist er hvussu hetta kemur at ávirkað prisin í heyst.

Royna europeiska marknaðin

Meðan laksurin av álvara hevur fingið eitt pláss á ES-marknaðinum hava sílaalarar merkt at ES-marknaðurin ikki vil hava síl. Orsøkin er ein lágris-aling av einum lítum síli sum fer fram í Frankríki, Italia og Spania. Hetta síli er hvítt. Tá norðmenn og, føroyingar og aðrar tjóðir skulu utflýta síl so hugsa europear um tann lítla fiskin sum eingin vil hava. Royndirnar hjá norðmonnum at koma inn á ES-marknaðinum hevur tikið langa tíð, men Eksportvalget for fisk upplýsir at Holland nú hevur vist sílum áhuga, og norski sílaútlutningurin til hollandska marknaðin økir nógv.

Hogni Hoydal

De gode feer -

2. og afsluttende kapitel. Et eventyr af Hans Jensen, Hvalvik

Efter den fabelagtige succes med Familievejledning skulle man tro, at De gode Feer var på toppen af deres karriere, at der ikke var flere udfordringer eller flere slag at vinde. Overfeen var mismodig, modløshed breddede sig i gruppen, og mindre tilløb til mytteri sporedes i Underfeernes kvarter. Man manglede en sag - en stor sag - og Overfeen var desperat.

Igen kom tilfældet truppen til hjælp. En gruppe af bygdens mandlige indbyggere, der havde svært ved at vænne sig til deres nye status som alkoholiserede homoseksuelle, havde stået på kajen og mellem langspytterne lader falde nogle bemærkninger, der blev opsnapet af Feernes 5 kolonne.

Ved et hastemøde i Feernes Overkommando blev bemærkningerne decifreret og tydet som antifeministiske. Det var mageløst.

For De gode Feer var det som et frisk pust fra havet en varm sommerdag. Alle levede op, Overfeen

blomstrede og fik sit hår permanentet, underfeerne pjattede og fnisede som store skolepiger før deres første skolebal, og chefsexologen repeterede de mere vanskelige kapitler i bogen om abnorm mandlig adfærd.

Den førhen så taknemmelige bygd havde fostret en undergrundsbævegelse af mænd, der var for ubegavede til at forstå, at det store uegennyttige arbejde var til deres eget bedste. I bedste internationale stil gav man bevægelsen kodenavnet: A.N.T.I.-B.U.S.

De gode Feer opfyldte nu betingelserne for fuldt medlemskab af den lokale kvindebevægelse. Man var forfulgt, frustreret og lettere neurotisk.

Overfeen udtalte senere i et intimt interview med et dameblad: Nei da, - vi havde ikke mænd, bare de er kastreder og hundesnoren ikke er længere end en meter. En meget prisværdig og liberal indstilling, må man sige. Overfeens altfavnende godhed manede til eftertanke.

Den auferiske stemning blandt De gode Feer barslede snart med et nyt projekt. Med henblik på det europæiske marked og eksport af know-how gik man igang med at udvikle det totale koncept for Familievejledning, så børn kunne vokse op under ordnede forhold på børnehjem eller institutioner, mændene nyde deres daglige antabus under opsyn af professionelle, og konerne slappe af under sydens palmer med deres velfortjente underhold fra det offentlige.

Konceptet blev opbygget i moduler ud fra et cost/benefit synspunkt.

Det simple modul, (husmandsmodellen): vold

Standard modul: vold, alkoholisme, utroskab

Luxus modul (den akademiske): vold, alkoholisme, utroskab og homoseksualitet

Super de-Luxe Turbo modul (kun for velhavere): vold, alkoholisme, utro-

skab, homoseksualitet, racisme og incest.

De gode Feer blev enige om at afprøve Super de-Luxe modulet på en lokal familie, da dokumentation for produktets effektivitet var ønskværdig for videre markedsføring.

Et meget vigtigt element i al markedsføring er et velsmurt PR-apparat og De gode Feer drog i samlet flok ind til Staden, hvor folk havde gået i latinskole og kunne mere end deres salmevers. Her fandt man på et fattigt loftsværelse med en enlig 20 watts pære i loftet uden skærm, store fugtpletter på væggene og alskens skarn på gulvet et miskendt geni, der p.g.a. sine stærkt samfundskritiske romaner var kommet i miskredit i det bedre borgerskab. Han havde flere gange været indstillet til Nobels litteraturpris i stærk konkurrence med telefonbøgen. Hans store smerte var, at kulturelle ignoranter hver gang havde fundet telefonbøgen mere interessant.

De gode Feer valgte at se bort fra litteratens blakkede renommé og han blev tilknyttet gruppen med ansvar for propaganda. Hans force var, at han ikke følte sig bundet af forstyrrende og irriterende ting som fakta og sandhed. Ting som uvægerligt virker hæmmende for ethvert godt budskab. Goebbels ville have nikket anerkendende, og litteraten ville være nået langt under mere gunstige forhold.

Da konceptet nu var færdig, blev det som sagt afprøvet på en af den lille bygds familier. Succesen var så stor, at ideen blev spredt over det ganske land. Som ventet blev konceptet en varm eksportvare og

oversat til adskillige sprog. Det lykkedes ikke at komme ind på det kinesiske marked, det ville ellers have løst nogle af jordens overbefolkningsproblemer.

Hvordan gik det så De gode Feer efter deres lynkarriere i forretningslivet? Jo, - de levede skam alle lykkeligt til deres dages ende. Alene licenspengene fra det amerikanske marked var nok til, at de med kølig resignation kunne læne sig afslappet tilbage og lade livets genvordigheder passere forbi.

Se - det var et rigtigt eventyr. Det er ganske vist.

Hans Jensen, Hvalvik

REPROZ
GRAFISKAR LOYSNIR

Tel +298 31 95 40
Fax +298 31 75 41
Alt innan prentilutur

Mail: jakzac@post.olivant.fo